

УВОД В ИСТОРИЯТА И НЕЙНИТЕ ПОМОЩНИ НАУКИ INTRODUCTION IN THE HISTORY AND ITS AUXILIARY SCIENCES

Лектор: Чавдар Ветов, доцент, д-р, Институт за исторически изследвания – БАН. Секция: Помощни исторически науки и информатика.

Телефон / Phone: 0889 82 76 50

Mail: chavdar_vetov@ihist.bas.bg / vetov1@abv.bg

Lecturer: Chavdar Vetov, associate professor, PhD. Institute for Historical Studies. Bulgarian Academy of Sciences. Section: Auxiliary Historical Sciences and Informatics

Хорариум: 30 часа

Horarium: 30 hours

Форми на обучение: лекции, дискусии, събеседване.

Forms of education: lectures, discussions, interviews

Език : български/ английски

Курсът може да се провежда и на английски език. Препоръчва се докторантът да може да чете на български, тъй като курсът е насочен основно към българската история и изследванията са предимно на български език.

The course can also be conducted in English. It is recommended that the student be able to read in Bulgarian, as the course is primarily focused on Bulgarian history and the research is in Bulgarian.

Начин на оценяване : индивидуални писмени разработки или събеседване

Assessment method: individual written texts; interview

Предложеният курс от лекции (30 учебни часа) има за цел да въведе докторанта в развитието на историческата наука през вековете, да покаже появата и спецификата на различните направления в историята. Разглеждат се отделните помощни исторически науки – спецификата на работата с различните по вид и произход документи; обръща се внимание на развитието на архивните институции и работата на изследователите с тях. Курсът е адресиран към всички специалности, където документът е обект и средство на ретроспективното познание.

The proposed course of lectures (30 hours) aims to introduce the doctoral student to the development of historical science over the centuries and the emergence and specificity of the various directions in history. The auxiliary historical sciences are examined - the specificity of working with documents of different types and origins; attention is paid to the development of archival institutions and the work of researchers with them. The course is addressed to all scientific specialties, where the document is the object and means of retrospective knowledge.

ПРОГРАМА

1. **Интересът към историята и историческите документи.** Разглеждат се: 1. Първите исторически съчинения в Древна Гърция, Рим и Средновековието; 2. Превръщането на историческите съчинения в научни текстове. Историческите школи в Европа от XVIII – XIX в. и ролята на историята в оформяне националната идентичност на модерното общество. Първите исторически съчинения с критично отношение към изворите, свързани с българската история (продължителност – 4 часа).
2. **Видове документи.** Извороведска характеристика и класификация на документите. Документи от официален и личен произход и други видове; типологизация на документите (продължителност – 3 часа).
3. **Изворознание.** Прави се кратко въведение за интереса и съхранението на документи през Античността, Средновековието и Новото време в Европа. Акцентът е насочен към историята на откриването и съхранението на документи, свързани с българското Средновековие и Възраждане, както преди, така и след 1878 г. (продължителност – 4 часа).
4. **Историография.** Разглежда се интересът към исторически съчинения, анализът и критиката към тях в ново време. Особено внимание се обръща на българската историография, разглеждаща българската историческа книжнина за Средновековието и Възраждането (продължителност – 4 часа).
5. **Спомени, мемоари, устна история.** Дават се насоки как да се приложи критичен анализ към тези видове източници за историята. Предизвикателствата пред тяхното публикуване – т.е. методология на издаването на сборници и отделни документи.

- Конкретно може да се разгледа издадената подобна книжнина (спомени, мемоари и информация, събрана чрез интервюта) за събития като революционното движение, политически и военни събития след Освобождението и т.н. (продължителност – 3 часа).
6. **Генеалогията** - история, методи на работа, кодови системи, родословно дърво, специфики (продължителност – 3 часа).
 7. **Архиви и архивистиката**. Разглежда се появата на първите архивни институции и методите на съхранение на данни. Основното внимание е насочено към българските архиви от времето на Българското книжовно дружество до днес. Представена е кратка информация за нормативната уредба на архивите. Дигитализация на архивите и характеристиките на процеса – какви метаданни съдържат и т.н. (продължителност – 4 часа).
 8. **Други видове ПИН** – палеография, дипломатика, метрология, сфрагистика, хералдика, нумизматика, фалеристика, социална антропология, демография, микроистория, картография, фотографски документи. Представят се предмет, задачи, развитие на дисциплините (продължителност – 5 часа).

ЛИТЕРАТУРА:

1. Анчова, К., М. Пискова, М. Тодоракова. Архив на българските архиви. Университетско издателство „Неофит Рилски“, Благоевград, 2003.
2. Боев, П. Фотографското изкуство в България 1856 – 1944. С.1983
3. Веков, М. Единиците за измерване в Европа преди въвеждането на десетичната метрична система. С., 2014, 575 стр.
4. Веков, М. Метричната система и България. С., 2007.
5. Велинова, Вася. Палеографията и мястото ѝ сред помощните исторически дисциплини – проблеми и перспективи – В: Университетски четения по архивистика. Том 7. Специалните исторически дисциплини в университетското архивно образование, архивната практика и изследванията по история. С., 2019.
6. Георгиев, К. Историята и нейните извори. С., 1981.
7. Гешева, Й. Фамилия графове Пейчевич между легендите и реалността (втората половина на XVII–XX век). Историко-генеалогично изследване. С. 2012.
8. Гешева, Й. Писмени сведения и веществени паметници в генеалогията – В: Университетски четения по архивистика. Том 7. Специалните исторически дисциплини в университетското архивно образование, архивната практика и изследванията по история. С., 2019.
9. Гешева, Й. Родовите имена като източник на информация – Родознание / Genealogia , 2015, № 1-2.
10. Запрянова-Тодорова, А. Генеалогия или как да изследваме своя род. С. 2019.
11. Запрянова-Тодорова, А. Изворозвание и философска антропология.- Изв. Държавните архиви, 1993, т. 65.
12. Любенова, М. Устните извори като документ. – Родознание, 2003, № 1-2
13. Любенова, М. Методът „Oral History“ и проучването на селищната история. Интердисциплинарни диалози на историята. С., 2009.
14. Запрянова, А. ; Нягулов, Б. ; Марчева, И. Историографията между приемственост и промяна : За текущата история на ист. наука в България. Анкетно проучване "Историци за историята". Исторически преглед, 2005, 1 – 2.
15. Колингуд, Р. Идеята за историята. С. 1995.
16. Недков, С. Музеи и музеология. С., 1998.

17. Нейкова, А. Специалност „архивистика“ в информационното общество. Архивен преглед, 2000, № 3-4.
18. Петкова, Ст. Увод в архивознанието. IV изд. В. Търново, 2011.
19. Петкова, Ст. Архивистика . Избрано.1960-2015. С., 2015
20. Попсавова, Д. Опис на сбирката "Портрети и снимки", Т. I-III, С., 1975-1989.
21. Стоянов, В. Дипломатика на средновековните извори. Владетелски документи София: Издателство на БАН, 1991.
22. Стоянов, В. Палеографията в системата на хуманитарните науки. Исторически преглед, 1986, № 9.
23. Тодорова, Р. История и организация на достъпа до архивите. С. 2012.
24. Историци за историята. Антология. Съст. Тодорова, М. С. 1988
25. Личните документи като исторически извор. С., 1987.
26. Помощни исторически дисциплини. Т. 1-5. С., 1979 – 1991.

Atkinson, R. Knowledge and explanation in history : An introduction to the philosophy of history. London, 1978

Pomper, P. World historians and their critics. Middletown, 1995.

The social history of the archive: record-keeping in early modern Europe. Oxford, 2016.

Дигитални ресурси:

ЕЛЕКТРОННА БИБЛИОТЕКА ПО АРХИВИСТИКА И ДОКУМЕНТАЛИСТИКА -

<https://electronic-library.org/content/index.php>

Български исторически архив – фотографии - <https://digilib.nationallibrary.bg/nbf/public/>

АРХИВНА ФОТОКОЛЕКЦИЯ - <https://photoarchives.archives.bg/>

Информационна система на държавните архиви -

<https://isda.archives.government.bg:84/FundSearch.aspx>

дигитална библиотека на НБКМ -

<https://www.nationallibrary.bg/www/%d0%b4%d0%b8%d0%b3%d0%b8%d1%82%d0%b0%d0%bb%d0%bd%d0%b0-%d0%b1%d0%b8%d0%b1%d0%bb%d0%b8%d0%be%d1%82%d0%b5%d0%ba%d0%b0/>

Варненска дигитална библиотека - <http://digitallibrary.libvar.bg/>

Дигитална библиотека – Народна библиотека „Иван вазов“ – Пловдив -

<https://digital.libplovdiv.com/bg>